

OCT7201/DF

กลุ่มเกาหลุนตะวันตก

แผนกเกี่ยวกับอาชีพกิจกรรมบำบัด

การเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคนิคการป้องกันข้อต่อ

และอุปกรณ์ช่วยเหลือ

สารบัญ		
1.	คำแนะนำเกี่ยวกับการเปลี่ยนสะโพกเทียม	1
2.	บริการนักกิจกรรมบำบัด	2
3.	แนวทางความปลอดภัยในการป้องกันข้อต่อหลังการผ่าตัด	3
4.	เทคนิคการป้องกันข้อ และการ ช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน	
	1. ท่านอน	4
	2. ทำขึ้น และลงจากเตียง	5
	3. ท่านั่ง	6
	4. ทำยืน และท่านั่ง	7
	5. การสวมใส่ และถอดกางเกง	8
	6. การสวมใส่ - ถอดรองเท้า และถุงเท้า	9-10
	7. การใช้ห้องสุขา	11-12
	8. การอาบน้ำ	13-15
	9. การดูแลบ้าน	16-17
	10.การใช้การคมนาคม	18-19
	11.กิจกรรมของชุมชน	20

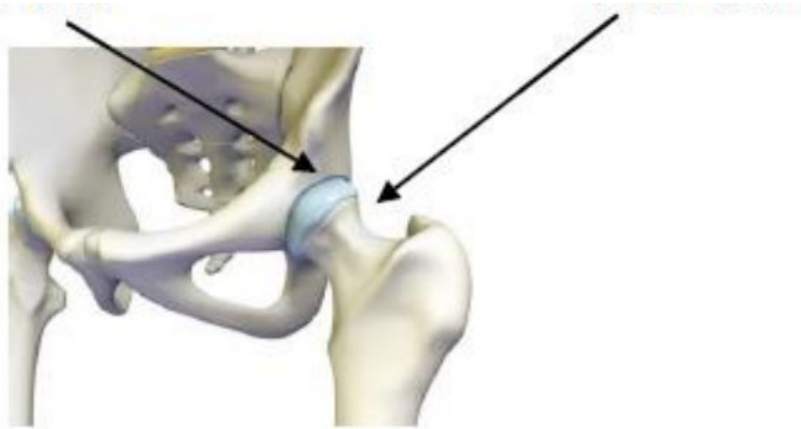
1. คำแนะนำเกี่ยวกับ การเปลี่ยนสะโพกเทียม

i. ข้อสะโพก

- ข้อต่อสะโพกเป็นข้อต่อรูปบอลในเบ้า (ball-and-socket joint)
- โครงสร้างหลักคือเบ้าสะโพก (เว้าเข้าข้างใน) และโคนขา (โด้งออก)
- ช่วยทำให้สามารถงอขา และหมุนเชิงกรานได้

เบ้าสะโพก

หัวกระดูกต้น

ii. การผ่าตัดเปลี่ยนข้อสะโพก ประกอบไปด้วย:

1) การเปลี่ยนสะโพกทั้งหมด

(เปลี่ยนทั้งหัวกระดูกต้นขา

และเบ้าสะโพก)

2) การเปลี่ยนข้อสะโพกครึ่งท่อน

(เปลี่ยนเฉพาะหัวกระดูกต้นขาเท่านั้น)

2. บริการนักกิจกรรมบำบัด

ผู้ป่วยควรปฏิบัติตามระเบียบความปลอดภัยในการป้องกันข้อต่อ (ตามรายการในหน้า 3) หลังการผ่าตัดเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม ในชีวิตประจำวันควรรู้เทคนิคการป้องกันข้อต่อ และท่าทางเพื่อความปลอดภัยเพื่อหลีกเลี่ยงข้อสะโพกเทียมเคลื่อน

นักกิจกรรมบำบัดจะประเมินผู้ป่วย และขึ้นอยู่กับความสามารถ

และความต้องการของผู้ป่วยแต่ละรายโดยจะสอนกฎความปลอดภัย

เทคนิคการป้องกันข้อต่อ และท่าทางหลังจากการเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม

ผู้ป่วยยังได้รับการฝึกอบรมสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน และการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือ

หนังสือเล่มนี้เป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคนิคทั่วไปในการใช้ชีวิตประจำวัน

และอุปกรณ์ช่วยเหลือทั่วไป หลังการเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม

โปรดติดต่อนักกิจกรรมบำบัดเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันข้อต่อสำหรับ

ผู้ป่วยแต่ละราย และการเลือกอุปกรณ์ช่วย รวมถึงเฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสม

3. แนวทางความปลอดภัยในการป้องกันข้อต่อหลังการผ่าตัด

เพื่อหลีกเลี่ยงข้อสะโพกเทียมเคลื่อน

คุณต้องปฏิบัติตามแนวทางความปลอดภัยดังต่อไปนี้หลังการผ่าตัด

1) ห้ามงอข้อสะโพกเทียมเกินกว่า 90 องศา

2) ห้ามไขว้เท้าของคุณ

3) ห้ามก้มตัวเกินกว่า 90 องศา

4) ห้ามหันตัว ไปข้างหลัง

และรักษาให้เท้าอยู่ในทิศทางเดียวกันกับลำตัว

* ระยะเวลาในการปฏิบัติตามกฎจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละบุคคล

และโดยปกติจะใช้เวลาหกเดือน หากคุณมีข้อสงสัย โปรดปรึกษาแพทย์

หรือนักกิจกรรมบำบัด

4. เทคนิคการป้องกันข้อ และการช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน

หมายเหตุ: หนังสือเล่มนี้แสดงข่าซ้ายให้เป็นข่าข้างที่ได้รับความนิยม

1. ท่านอน

ควรวางหมอนไว้ระหว่างข

ไม่ควรไขว้เท้า

2. ทำขึ้น และลงจากเตียง

* เตียงควรมีความสูงที่เหมาะสม

*

ควรรีซที่นอนที่มีความนุ่มพอเหมาะ

2) รักษาร่างกายของคุณให้อียงไปด้านหลังโดยให้น้ำหนักขอ

1) วางขาข้างที่แข็งแรงไว้บนเตียงก่อน

หมายเหตุ: ควรวางขาข้างตรงข้ามก่อนเมื่อลุกออกจากเตียง

(ขาข้างที่ได้รับผลกระทบจะลงจากเตียงก่อน)

ใช้มือพยุงเมื่อขึ้น หรือลงจากเตียง

ไม่ควรนั่งบนเตียงแล้วก้มตัวไปข้างหน้า

3. ทำนั่ง

- * เลือกเก้าอี้สูงที่เหมาะสมโดยมีพนักพิง และที่วางแขน
  - * ความสูงของเก้าอี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละบุคคล และความสูงของผู้ป่วย
- โปรดสอบถามรายละเอียดจากนักกิจกรรมบำบัดของคุณ
- * หากเก้าอี้ต่ำเกินไป สามารถยกขึ้นให้สูงได้ด้วยเบาะรองนั่ง

ควรรักษาตำแหน่งขาข้างที่ ได้รับผลกระทบ

- * ห้ามไขว้เท้าของคุณ
- * ห้ามนั่งบนเก้าอี้เตี้ย หรือโซฟานุ่ม ๆ
- * ห้ามวางขาข้างที่ ได้รับผลกระทบไว้บนเก้าอี้

4. การยืนขึ้น และนั่งลง

1) ขึ้นแรกให้ยืดขาข้างที่ได้อรับ
บผลกระทบออกไปข้างหน้า
จากนั้นออกแรงที่มือ
และเท้าพร้อมกัน

2) รักษาร่างกายให้อยู่ในแนวตั้ง
หลีกเลี่ยงการก้มตัวไปข้างหน้า
และยืนขึ้นอย่างช้า ๆ

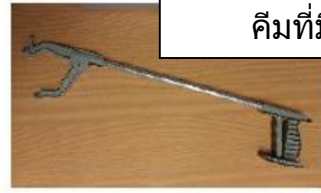
หมายเหตุ: ควรยืดขาข้างตรงข้ามไปข้างหน้าเมื่อนั่งลง

ไม่ควรก้มตัวไปข้างหน้าเกินกว่า 90 องศา

5. การสวมใส่ และถอดกางเกง

คีมที่มีด้ามยาว

* เมื่อสวมใส่กางเกง ให้ใส่

"ขาข้างที่ ได้รับผลกระทบ" ก่อน

เวลาถอดกางเกง ให้ถอด

"ขาข้างที่ แข็งแรง" ออกก่อน

* ควรนั่งลงในขณะสวมใส่กางเกงขายาวโดยให้หลัง

และขาข้างที่ ได้รับผลกระทบตั้งตรงในระหว่างที่กำลังสวมใส่

* สามารถใช้คีมด้ามยาวหรือวิธีพิเศษช่วยในการสวมใส่ได้

* คุณไม่ควรก้มตัวเพื่อสวมใส่กางเกง

* คุณไม่ควรยกขาขึ้นเพื่อสวมกางเกง

6. การสวมใส่ - ถอดรองเท้า และถุงเท้า

- * คุณควรสวมใส่ - ถอดรองเท้า และถุงเท้าขณะนั่ง เอนหลังไปด้านหลัง และให้ขาข้างที่ได้รับผลกระทบเหยียดตรง

*สามารถใช้ อุปกรณ์ช่วยใส่ถุงเท้า

เพื่อช่วยในการสวมใส่ถุงเท้า ใช้

คีมด้ามยาว

หรือใช้ขาข้างที่แข็งแรงเพื่อช่วยในการถอด

ถุงเท้าได้

อุปกรณ์ช่วยใส่ถุงเท้า

- * สามารถใช้

ข้อนิ้วรองเท้าด้ามยาว

เพื่อช่วยผู้ป่วยในการสวมใส่

รองเท้าได้

- * ไม่ควรสวมใส่รองเท้าที่มีเชือกผูกเพื่อหลีกเลี่ยงการผูกเชือกรองเท้าด้วยการก้มตัว
- * คุณไม่ควรก้มตัวเพื่อสวมใส่รองเท้า หรือถู

- * ไม่ควรยกขาขึ้นเพื่อสวมใส่รองเท้า หรือถูเท้า

8. การใช้ห้องสุขา

(1) ห้องสุขา

ไม่ควรใช้โถส้วมแบบนั่งยอง

* หากโถสุขภัณฑ์ไม่ได้อยู่ในความสูงที่เหมาะสม ขอแนะนำให้ใช้
ฝารองนั่งโถสุขภัณฑ์แบบยกขึ้น

เพื่อหลีกเลี่ยงการงอข้อสะโพกมากกว่า 90 องศา

* สามารถติดตั้งราวจับเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยนั่ง หรือยืนขึ้นได้หากเข้า
และออกจากห้องน้ำ **ลำบาก**

* ติดตั้งราวจับ

* การใช้

ฝารองนั่งโถสุขภัณฑ์แบบยกขึ้น

(2) อุปกรณ์ช่วยเหลือ

- * หากสภาพการเคลื่อนไหว หรือห้องน้ำไม่เอื้ออำนวย ให้ใช้โถปัสสาวะ หม้อนอนสำหรับถ่ายอุจจาระ และปัสสาวะบนเตียง หรือเก้าอี้ไม่มีพนักพิง และเท้าแขน

โถปัสสาวะ และหม้อนอนสำหรับถ่ายอุจจาระ

เก้าอี้ไม่มีพนักพิง และเท้าแขน ที่มีความสูงพอเหมาะ

9. การอาบน้ำ

(1) อ่างอาบน้ำ * หากใช้อ่างอาบน้ำ สามารถใช้ **กระดานอาบน้ำ** เพิ่มเติมได้

1) นั่งบนกระดานอาบน้ำก่อนโดย
ให้ขาข้างที่แข็งแรงอยู่ใกล้กับอ่าง

2) เอนร่างกายของคุณไปด้านหลัง
และก้าวเท้าเข้าสู่อ่างอาบน้ำด้วยขาข้าง

3) ใช้มือทั้ง 2 ข้าง
และขาข้างที่แข็งแรงในการเคลื่อน
ย้ายร่างกายลงในอ่างอาบน้ำโดย

4) สุดท้ายให้วางขาข้างที่ได้รับผลกระทบ
ก้าวลงในอ่างอาบน้ำในลักษณะ

หมายเหตุ: ควรใช้มือทั้ง 2 ข้าง

และขาข้างที่ได้รับผลกระทบในการเคลื่อนย้ายร่างกายเมื่อออกจากอ่างอาบน้ำ

2) ฝักบัว

- * หากใช้ฝักบัว ให้ยืนขึ้น หรือใช้เก้าอี้อาบน้ำที่มีความสูงพอเหมาะเพื่อนั่งอาบน้ำโดยมีราวจับหากจำเป็น

มีความสูงของเก้าอี้อาบน้ำที่เหมาะสม

- * เมื่อเข้าสู่ห้องอาบน้ำควรก้าวเข้าสู่ห้องอาบน้ำด้วยขาข้างที่แข็งแรงก่อน
- * เมื่อออกจากห้องอาบน้ำ ควรก้าวออกจากห้องอาบน้ำด้วยขาข้างที่แข็งแรงก่อน

9. การอาบน้ำ

(2) อุปกรณ์ช่วยเหลืออื่น ๆ

- * หากคุณไม่มีอ่างอาบน้ำ หรือฝักบัวที่บ้าน คุณสามารถใช้หัวฝักบัวเพื่ออาบน้ำ หรือนั่งลงบนโถส้วมได้

- * ใช้ความสูงของ เก้าอี้สุขาแบบยกสูงพร้อมที่วางแขนสำหรับอาบน้ำ ที่เหมาะสมในการนั่ง และอาบน้ำหากจำเป็น

- * ใช้ แผ่นรองกันลื่น เพื่อป้องกันการลื่นหากจำเป็น

ใช้ความสูงของ

แผ่นรองกันลื่น

- * คุณไม่ควรย่อ หรือยกขาขึ้นในขณะที่ล้าง

- * ทำความสะอาดเท้าได้ด้วย

10. การดูแลบ้าน

(1) หยิบสิ่งของจากจุดที่ต่ำ

- * ห้ามหมอบ หรือก้มตัวเพื่อหยิบสิ่งของ และหลีกเลี่ยงการงอข้อสะโพกเกินกว่า 90 องศา

- * ใช้คีมด้ามยาวช่วยในการหยิบสิ่งของ
- * หากทำได้ให้ใช้วิธีพิเศษในการหยิบสิ่งของ

(2) การจัดเตรียมกิจกรรม

- * กำหนดตารางกิจกรรมในแต่ละวันเอาไว้ล่วงหน้า
และวางแผนขั้นตอนการทำงานเพื่อลดการออกแรงทางร่างกายที่ไม่จำเป็น
- * นั่งบนเก้าอี้สูงเพื่อลดความตึงที่ข้อสะโพกเทียม
- * ประเมินความสามารถของตนเอง และหยุดพัก
หรือขอความช่วยเหลือหากคุณทำงานหนักเกินไป
- * วางวัตถุที่ใช้บ่อยในระดับความสูงที่เหมาะสมเพื่อให้หยิบใช้ได้ง่าย

11. การใช้การคมนาคม

1) การนั่งรถโดยสารประจำทาง

* จับราวให้แน่น
และใช้ขาข้างที่แข็งแรง
ขึ้นรถโดยสารประจำทาง

* จับราวจับให้แน่นเมื่อลงจากรถโดยสารประจำทาง

* เมื่อขึ้นรถโดยสารประจำทางแล้ว

ให้เลือกที่นั่งติดกับทางเดิน

หรือที่นั่งที่มีพื้นที่ว่างด้านหน้าคุณมากขึ้นเพื่อให้ขาที่ไ

ด้รับผลกระทบสามารถยืดออกได้

2) การนั่งรถยนต์ส่วนบุคคล / แท็กซี่

- * ดันเก้าอี้ไปด้านหลังแล้วเอนหลังก่อนจะนั่งที่เบาะหน้าของรถยนต์
- * สำหรับเบาะหลังให้ดันเบาะหน้าไปข้างหน้า

2) ก้าวขาข้างที่แข็งแรงเข้าไปในรถก่อนแล้วรักษาให้ร่างกายให้ต

1) นั่งลงก่อน เอนหลัง

และยืดขาที่ได้รับผลกระทบให้เหยียด

3) รักษาหลัง และขาให้เหยียดตรงขณะนั่ง

หมายเหตุ: ควรก้าวขาข้างที่ได้รับผลกระทบก่อนเมื่อลงจากรถ

12. กิจกรรมของชุมชน

- * ในระหว่างกิจกรรมทั่วไปของชุมชน
(เช่น
การไปร้านอาหารหรือการนัดหมาย
ติดตามผล)

ขอแนะนำให้ใช้เบาะรองนั่งเพื่อยกที่
นั่งขึ้นหากเก้าอี้ต่ำ

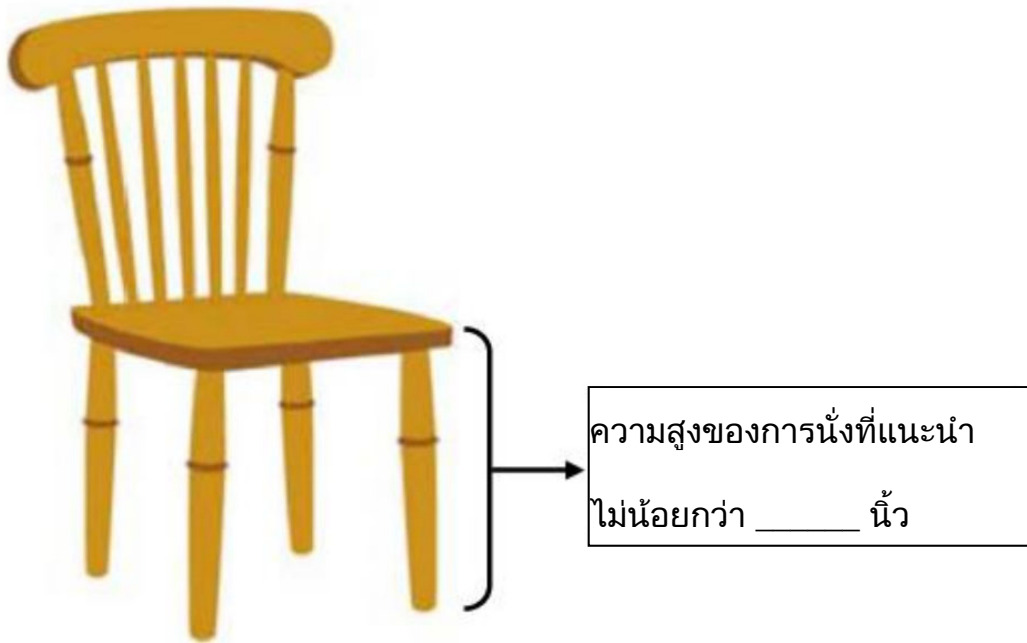
- * หากไม่มีเบาะรองนั่ง
ขอแนะนำทำพิเศษต่อไปนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการงอสะโพกมากเกินไปกว่า 90 องศา

รักษาขาข้างที่ได้รับผลกระทบ
ทบให้ตรง
และเอียงลำตัวไปด้านหลัง

งอขาข้างที่ได้รับผลกระทบ
บได้เก้าอี้เพื่อรักษาข้อสะโพก
เทียมให้งอได้น้อยกว่า

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคทั่วไปในการใช้ชีวิตประจำวัน

และอุปกรณ์ช่วยเหลือทั่วไปหลังการเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม

หากคุณมีคำถามใด ๆ

โปรดติดต่อนักกิจกรรมบำบัดที่โรงพยาบาลของคุณ

ปรับปรุงล่าสุดในเดือนมีนาคม 2018